

PROTOCOL DE SEGURETAT I BENESTAR ANIMAL

REGLAMENT D'ORDRE DE CAVALCADES I PASSADES DELS TRES TOMBS DE CATALUNYA

ÍNDEX

Introducció

1. Organització de l'activitat

2. Participants

3. Cavalcada

4. Aportacions Facultat de Veterinària – Universitat Autònoma de Barcelona

5. Recomanacions pròpies de la Federació

INTRODUCCIÓ

El concepte de benestar animal inclou tres elements fonamentals: el funcionament adequat de l'organisme, l'estat emocional de l'animal i la possibilitat d'expressar alguns comportaments importants propis de l'espècie.

Així doncs, les definicions més acceptades de benestar animal es basen en una aproximació multidimensional que inclou tant l'estat físic com l'estat mental dels animals i la seva conducta.

Per avaluar el benestar dels animals també es necessiten indicadors objectius que hagin estat prèviament validats. En conjunt, aquests indicadors hauran d'aportar informació sobre els diferents elements que integren el concepte de benestar animal i seran els que utilitzarem en aquest protocol de benestar animal.

La Federació Catalana dels Tres Tombs, amb la ferma voluntat d'unir les tradicions, el benestar animals dels èquids i la convivència responsable amb els mateixos, ha desenvolupat aquest reglament per tal d'organitzar, orientar i coordinar les cavalcades, passades i trobades que es facin arreu del nostre país.

Aquest protocol, d'obligat compliment per a tots els associats i que s'haurà d'aplicar en les cavalcades, passades i trobades, reflecteix tot el que correspon a l'organització, logística i benestar animal i és desenvoluparà en totes les activitats organitzades directament per la Federació i les que duguin a terme les entitats associades.

Les pautes, dades i articles d'aquest protocol son el resum de més de tres anys de treball d'una gran majoria dels associats de la Federació que, amb el seu coneixement, la seva experiència i les aportacions imprescindibles de la realitat dels treball quotidians a la festa, han debatut amb els seus associats, amb els seus companys de comarca, regió i província les seves aportacions, fins aprovar en assemblea general aquest protocol.

Per la seva redacció també hem gaudit de les col·laboracions del Dr. Xavier Manteca, Catedràtic – Veterinari especialista en benestar i comportament animal de la Facultat de Veterinària de la Universitat Autònoma de Barcelona, de l'AWEC – Animal Welfare Education Centre, de les enriquidores aportacions de l'Associació de Veterinaris Especialistes en Èquids de Catalunya i d'altres entitats com la Federació Catalana d'Hípica i la Federació de Sant Medir, que han enriquit amb les seves propostes aquest document.

Aquest protocol, junt amb els plans d'autoprotecció signats amb els Ajuntaments i el treball meticulós i precís dels veterinaris contractats per fer el control dels èquids, son els pilars bàsics per gaudir i desenvolupar les cavalcades i passades, amb el control científic necessari per mantenir el benestar animal, que junt amb una organització moderna i eficaç i la passió i orgull que caracteritza al nostre món traginer fan de la nostra festa la major mostra tradicional i popular, amb animals, del nostre país.

La nostra festa té, sempre i en tot moment, les portes obertes a que la ciutadania comprovi el nostre treball i la nostra feina.

Des de primera hora del matí, hora en que iniciem les concentracions fins la darrera hora de la tarda, quan els èquids tornen cap els seus estables, estem permanentment "monitoritzats", sense res a amagar i ensenyant a tothom com fem i preparem els carros i carruatges i guarnim els cavalls i eugues.

Sempre restem oberts a la inspecció i control de les autoritats locals, de les autoritats de la Generalitat i a les revisions i control que els veterinaris fan en les passades i el seu informe posterior.

Cada any, en l'assemblea corresponent, aportarem les experiències viscudes en les cavalcades i passades per anar millorant el nostre protocol, i sempre restem amatents a rebre informacions, consells o recomanacions que facin que el benestar animal estigui en tot moment en el punt capdavanter del nostre projecte.

Us convidem a conèixer la festa perquè arribeu a estimar-la com l'estimen les tragneres i tragneres del nostre país.

1) Organització de l'activitat

Amb relació a l'organització de l'activitat cal tenir en compte els següents apartats:

1.1 - Permisos i autoritzacions

És obligatori presentar el document de realització de la passada al DARP per a la realització de concentracions d'animals amb l'antelació de temps que demani l'oficina corresponent.

L'entitat organitzadora gaudirà de l'assegurança de responsabilitat civil corresponent a l'esdeveniment.

L'entitat organitzadora sol·licitarà, amb el temps d'antelació necessari, el permís a l'Ajuntament de la localitat on es duu a terme l'activitat.

L'entitat organitzadora es compromet a complir amb el PAU pertinent.

1.2 - Realització de la trobada

Cal preveure que el lloc on s'ha de realitzar l'activitat sigui prou gran per donar cabuda als participants.

Cal coordinar l'arribada i col·locació dels participants en el lloc destinat per enganxar i desar els camions de transport.

Cal delimitar el màxim possible al públic la zona d'enganxada i desenganxada dels participants, per seguretat pròpia i aliena.

Es reservarà el dret d'admissió a tots aquells animals que no estiguin en condicions òptimes de salut i higiene.

Hi haurà tants punts d'aigua per abeurar els èquids com s'hagi pactat en el projecte.

L'entitat organitzadora aportarà un veterinari. El veterinari contractat per vetllar el benestar dels cavalls haurà de ser un veterinari clínic de cavalls.

Per facilitar la feina del veterinari, tots els cavalls participants hauran de sortir del mateix punt de partida. En cas que, per necessitats tècniques i/o organitzatives, hi hagués més d'un punt de sortida, el veterinari gaudirà del suport de l'organització per fer el seguiment en els diferents espais.

En tota la passada el veterinari tindrà el suport d'un membre de l'organització a qui li comunicarà si algun cavall ha d'interrompre el seu recorregut per raons de falta de benestar. En aquest supòsit serà l'organització qui donarà les ordres corresponents per treure el cavall de la passada.

L'organització tindrà una lona preparada que poder aïllar de l'ambient el cavall que necessiti atenció en cas d'accident greu o atenció immediata, d'aquesta manera es reduirà l'estrès de l'animal i es facilitarà la feina del veterinari.

1.3 - Durant el recorregut

L'entitat organitzadora tindrà cura de vetllar que els carros participants realitzin el recorregut amb normalitat i sense entrebancs.

L'entitat organitzadora posarà especial atenció en la confecció del recorregut tenint en compte carrers estrets (o amb vehicles aparcats), giravolts tancats i estrets, baixades i pujades molt pronunciades, paviments relliscosos (passos de vianants, marbres, etc.), i posarà a disposició de l'activitat els elements de protecció necessaris, siguin sorra, fustes o altres.

L'organització serà responsable de la inspecció del recorregut previ a la passada; de què el recorregut estigui en bones condicions i que gaudeixi de la seguretat i mides de control que s'hagin pactat amb les autoritats, per evitar situacions de perill, que no hi hagi sorolls i públic massa pròxim als cavalls i del control de passaports dels èquids participants.

L'entitat organitzadora ha de vetllar per la seguretat dels participants i del públic durant tot el recorregut.

Si el municipi en què es porta a terme l'activitat disposa de Guàrdia Urbana o Policia Local, en cas que es produeixi un incident amb els cavalls, ells seran els interlocutors del cas.

2) Participants

Amb relació als participants en la passada cal tenir en compte els següents apartats:

2.1 - Estat dels animals

Tots els animals han d'anar acompanyats de la documentació corresponent, sigui passaport o TSE.

En la participació de les passades, els animals han d'estar en condicions òptimes per realitzar l'activitat, tant pel que fa a l'estat de salut (sense refredats, galteres, castracions recents ni ferides) com en les condicions òptimes d'higiene.

Els animals han de participar nets, polits, sense paràsits, ferrats o amb els cascos retallats.

La detecció del problema de salut i condicions corporals inadequades dels cavalls participants en les passades seran responsabilitat del veterinari, però la dosificació del pes de les càrregues i la seva correcta fixació seran responsabilitat dels organitzadors.

2.2 - Transports

Abans de realitzar el transport i durant el transport s'hauran de seguir les recomanacions següents:

Els animals s'han d'abeurar abans de realitzar qualsevol transport. Per tant, en els moments previs cal que tinguin aigua a disposició. Al matí, donarem menjar als animals abans de marxar o en el moment d'arribar al lloc de fer la passada.

El mitjà de transport dels animals ha d'estar homologat pel fabricant assegurant que és un transport adequat per al transport d'animals, més concretament per a èquids.

Aquest mitjà de transport, també haurà d'haver passat l'homologació del DARP i no podrà encabir més animals que els indicats.

El mitjà de transport estarà en bon estat de conservació, sense elements perillosos que puguin provocar talls, cops, i altres incidents.

3) Cavalcada

Amb relació al desenvolupament de la cavalcada cal tenir en compte els següents apartats:

3.1 - Punt d'arribada i sortida

Si els animals han de restar al remolc o camió una estona abans de descarregar-los, cal assegurar-nos que tenen una ventilació correcta.

Un cop passat aquest temps prudencial, obrirem les portes del darrere tot mantenint les barres de seguretat per evitar accidents.

Quan descarregueu al punt d'arribada, ho fareu amb calma assegurant-vos que l'animal baixa amb tranquil·litat, sense envestides i /o salts excessivament pronunciats per tal de minimitzar possibles lesions.

Un cop descarregats, els fermarem en un lloc estable i fort; a ser possible evitant la proximitat d'altres cavalls que no siguin del seu ramat per tal d'evitar estressos, rivalitats de lideratge i possibles incidents.

L'organització assenyalarà on estarà ubicat el punt/s d'aigua per abeurar els cavalls. L'organització marcarà l'espai per descarregar els carros i carruatges de la forma més segura evitant que el públic estigui en un indret inadequat i que l'equip pugui realitzar la descàrrega amb seguretat.

3.2 - 1a enganxada

Durant la raspallada i poliment dels cavalls, molts espectadors s'apropen a acariciar els animals. Sempre s'haurà de dir si ho poden fer o no, com i per on fer-ho.

A l'hora d'enganxar, cal fer-ho amb calma i tranquil·litat. Ens assegurarem que el públic estigui a una distància prudencial per tal d'evitar trepitjades i altres possibles petits incidents.

Cal vetllar perquè els guarniments siguin adequats pels animals i carros, que el collar i altres elements de la guarnició siguin de la seva mida, ja que massa gran pot encetar l'animal i massa petit pot dificultar-ne la respiració i causar malestar.

Els guarniments han d'estar en bon estat i ben polits, ja que els guarniments ressecs corren el perill de trencar-se i patir un ensurt i/o accident durant la cercavila. Cal, per tant, fer especial atenció a sofres, ventreres, tirants, branzillons, regnes i bridons.

S'ha de col·locar els animal al carro o carruatge sense crits i amb calma, evitant utilitzar tralles o altres elements similars.

Una vegada els cavalls estan enganxats al carro o carruatge, no deixarem el carruatge o carro sol i sempre hi haurà un responsable del conjunt per evitar problemes (arrencades fora de temps, enredades de regnes, treure's un bridó, etc.).

Als carros sempre hi haurà un nombre d'animals adequat al pes del vehicle.

També cal revisar que els carros estiguin en perfecte estat de funcionament (frens, rodes, engreixats d'eixos o altres elements de seguretat).

3.3 - Durant el recorregut

Es respectarà sempre la distància que indiqui l'organització entre el conjunts de carros per mantenir la distància de seguretat i rectificar qualsevol entrebanc; no apropant-se massa al vehicle de davant per evitar petits xocs i enganxades amb el bridó.

En cas que hi hagi cap contratemps, s'aturarà el carro i s'avisarà els organitzadors de la passada i el conjunt del davant i del darrere. Amb calma, s'intentarà resoldre l'entrebanc.

En cas de no ser possible, ens apartarem per evitar aturar la marxa de la passada i es decidirà l'actuació següent d'acord amb l'organització (desenganxar, agafar un camí curt alternatiu cap al lloc de desenganxar, etc.).

En cas d'accident, seguirem les indicacions de les autoritats, protecció civil, i/o emergències mèdiques.

Les vares, tralles i altres elements similars només es faran servir d'element dissuasiu visual, i sols en casos extrems.

3.4 - 2a desenganxada

Es durà a terme com la primera enganxada, amb calma i tranquil·litat, vigilant la gent aliena a la passada que es pugui apropar per veure les tasques de la desenganxada i posterior càrrega en els transports.

4) Aportacions Facultat de Veterinària – Universitat Autònoma de Barcelona – Juliol 2019

4.1 - Introducció

Per avaluar el benestar dels animals també es necessiten indicadors objectius que hagin estat prèviament validats. En conjunt, aquests indicadors hauran d'aportar informació sobre els diferents elements que integren el concepte de benestar animal i que hem esmentat anteriorment. Actualment hi ha diversos protocols que s'utilitzen per avaluar el benestar dels animals, i molts d'ells estan dividits en quatre seccions o principis de benestar: alimentació, allotjament, salut i comportament.

És important tenir en compte que els recorreguts que fan els cavalls que participen en la festa dels Tres Tombs són curts i sense dificultat. A més, la majoria dels carros són de fantasia (és a dir, pesen molt menys del que semblaria). Per tant, els possibles riscos pel benestar animal causats per un sobreesforç dels cavalls que participen en la festa queden pràcticament descartats.

En teoria, els cavalls que participen en la festa dels Tres Tombs podrien veure reduït el seu benestar si es produís algun dels següents problemes:

- ✚ Que el cavall tingui un problema de salut que li causi dolor o li dificulti realitzar l'activitat que se li demana durant la festa.
- ✚ Que el cavall tingui una condició corporal inadequada, que indiqui un problema de salut o que li dificulti realitzar l'activitat que se li demana durant la festa.
- ✚ Que la càrrega que el cavall ha d'arrossegar sigui excessiva o estigui fixada al cos de l'animal de forma inadequada, causant-li incomoditat, ferides o lesions.
- ✚ Que el recorregut que ha de realitzar el cavall durant la festa inclogui trams en els quals l'animal pugui relliscar i lesionar-se.
- ✚ Que l'animal s'espanti a causa de possibles sorolls o a la proximitat excessiva del públic, en el cas que l'animal no estigui acostumat a la proximitat de persones desconegudes.

Els protocols que s'utilitzen per avaluar el benestar dels cavalls, consideren molts altres problemes relacionats sobretot amb l'allotjament dels animals i amb la possibilitat que puguin dur a terme el comportament normal propi de la seva espècie.

La festa dels Tres Tombs, però, té una durada molt curta i no suposa l'allotjament de l'animal en un lloc diferent de l'habitual. Per tant, els possibles problemes de benestar que es poguessin derivar d'unes males condicions d'allotjament no s'inclouen en aquest protocol perquè ni estan directament relacionades amb la festa dels Tres Tombs ni ser conseqüència del fet que el cavall hi participi.

L'element fonamental en el qual es basa aquesta aportació és que hi hagi un/a veterinari/a que tingui la responsabilitat (1) de supervisar les condicions de transport, càrrega i descàrrega dels animals, (2) d'avaluar el benestar dels cavalls abans i durant la seva participació en la festa, i (3) de supervisar, si és possible, prèviament a l'inici de la festa, el recorregut que han de fer els cavalls. És imprescindible que el veterinari responsable del benestar dels animals tingui experiència clínica amb cavalls i porti material per a atendre els animals en cas de ser necessari.

En tota la passada el veterinari tindrà el suport d'un membre de l'organització a qui li comunicarà si algun cavall ha d'interrompre el seu recorregut per raons de falta de benestar. En aquest supòsit serà l'organització qui donarà les ordres corresponents per treure el cavall de la passada.

4.2 - Supervisió de les condicions de transport, càrrega i descàrrega dels animals

El veterinari responsable del benestar dels animals supervisarà que els animals s'han transportat en mitjans de transport que garanteixen el seu benestar; la càrrega i descàrrega dels animals es fa de manera tranquil·la, evitant al màxim l'estrès als animals; els cavalls disposen del passaport i/o documentació corresponent, i no hi ha cap animal sota els efectes de sedants o estimulants.

La detecció del problema de salut i condicions corporals inadequades dels cavalls participants en les passades seran responsabilitat del veterinari, però la dosificació del pes de les càrregues i la seva correcta fixació seran responsabilitat dels organitzadors.

Si aquestes condicions no es compleixen, el veterinari responsable del benestar dels animals informarà el responsable de la festa, que haurà de prendre les mesures oportunes.

Per facilitar la feina del veterinari, tots els cavalls participants hauran de sortir del mateix punt de partida. En cas que, per necessitats tècniques i/o organitzatives, hi hagués més d'un punt de sortida, el veterinari gaudirà del suport de l'organització per fer el seguiment en els diferents espais.

4.3 - Avaluació del benestar dels cavalls abans i durant la seva participació a la festa

Aquesta avaluació es durà a terme mitjançant quatre accions:

4.3.1 - Acció 1.

Es proposa que, abans que els cavalls comencin la seva participació en la festa, el veterinari responsable del benestar dels animals faci una inspecció ocular per tal d'avaluar la condició corporal i la salut dels cavalls. Per dur a terme aquesta avaluació, el veterinari responsable del benestar dels animals utilitzarà els següents indicadors:

✚ *Condició corporal*

Per a la puntuació de la condició corporal s'utilitza un mètode estandarditzat que avalua la quantitat de greix de l'animal mitjançant una escala de l'1 al 5. La condició corporal pot variar per molts factors, com per exemple, l'alimentació i la disponibilitat de menjar, les activitats reproductives, la climatologia, l'entrenament o activitats de treball i la presència de paràsits, problemes dentals i/o malalties.

✚ *Alteracions de la pell*

Es consideren alteracions de la pell les zones sense pèl, les cicatrius, les ferides i les inflamacions. Algunes de les diverses raons per les quals aquestes alteracions poden estar presents en l'animal són: cops, tipus i qualitat del material que s'utilitza per entrenar o treballar, tipus, quantitat i intensitat de treball, baralles amb altres cavalls i malalties.

✚ *Inflamació de les articulacions*

Quan hi ha augment del fluid en els teixits que envolten una articulació es produeix una inflamació de l'articulació. Aquesta inflamació pot ser dolorosa i indicativa d'algunes alteracions com per exemple, artritis, lesions, infeccions o fractures òssies.

✚ *Coixesa*

La coixesa ve definida per un moviment anormal que es fa més evident durant la marxa. Aquesta afecció redueix la capacitat del cavall per utilitzar una o més potes de manera normal. En molts casos redueix la mobilitat dels cavalls que poden arribar a ser incapaços d'aguantar el seu propi pes sobre la pota, o potes, afectades. La condició d'estar coix produeix malestar i dolor, i pot ser conseqüència de moltes afeccions clíniques diferents

✚ *Condició del pelatge*

La condició el pèl depèn tant de la salut del propi pèl com de l'estat general de salut de l'individu. Per tant, una bona condició del pelatge és un indicador de bona salut del mateix i de bon estat de salut general de l'individu. Al contrari, una mala condició d'aquest pelatge pot ser indicatiu de diverses condicions clíniques o d'una nutrició pobre.

✚ *Signes de falta de cura dels cascs*

El sobre creixement i el mal maneig dels cascs, com el no ser retallats regularment o estar mal retallats, són signes de falta de cura dels cascs. Així mateix, aquesta condició pot ser una font de dolor per l'animal.

✚ *Lesions a les comissures labials*

La presència de lesions a les comissures labials sol ser degut a l'ús inapropiat de les regnes o de l'embocadura.

Si algun cavall tingués una condició corporal inadequada o mostrés algun dels signes de mala salut esmentats anteriorment, el veterinari responsable del benestar dels animals informarà el responsable de la festa, que hauria de procedir a impedir participació del cavall.

4.3.2 - Acció 2

Es proposa que, abans que el cavall comenci el seu recorregut i un cop s'hagi fixat la càrrega, el veterinari responsable del benestar dels animals (acompanyat per una persona competent en la matèria d'enganxament) avalui si tant la càrrega com la forma en què s'ha fixat a l'animal són adients.

Si la càrrega fos excessiva o estigués mal fixada, el veterinari responsable del benestar dels animals informarà el responsable de la festa, que hauria de procedir a fer les correccions necessàries o, si aquestes no es duen a terme, impedir la participació del cavall.

L'organització serà responsable de la inspecció del recorregut previ a la passada; de què el recorregut estigui en bones condicions i que gaudeixi de la seguretat i mides de control que s'hagin pactat amb les autoritats, per evitar situacions de perill, que no hi hagi sorolls i públic massa pròxim als cavalls i del control de passaports dels èquids participants.

4.3.3 - Acció 3

Es proposa que el veterinari responsable del benestar dels cavalls supervisi el comportament dels animals durant el recorregut per tal d'identificar tant signe de por com d'incomoditat o dolor.

Si algun cavall mostrés signes de por, incomoditat o dolor, el veterinari responsable del benestar dels animals informarà el responsable de la festa, que hauria de procedir a interrompre la participació del cavall.

4.3.4 - Acció 4

Atès que a la festa dels Tres Tombs hi participen bandes de música i s'utilitzen equips de megafonia per anunciar els participants, i tenint en compte que els sorolls poden causar estrès als animals, es proposa que (1) la banda de música estigui situada sempre al començament de la rua i a una distància adequada dels cavalls; (2) els altaveus dels equips de megafonia s'orientin de manera que el so no es projecti directament en direcció als animals, i (3) no es faci ús de pirotècnia, trabucs ni estris similars en presència dels animals.

Si aquestes condicions no és compleixen, el veterinari responsable del benestar dels animals informarà el responsable de la festa, que haurà de prendre les mesures oportunes per garantir l'acompliment d'aquestes.

4.4 - Supervisió del recorregut que ha de fer el cavall previ a l'inici de la festa.

Aquesta supervisió es durà a terme mitjançant una acció:

4.4.1 – Acció 5

Es proposa que l'organització informi del recorregut al veterinari responsable del benestar dels cavalls, prèviament a l'inici de la festa, i que aquest, en la mesura del possible, segueixi el recorregut que han de fer els cavalls per comprovar que no hi hagi cap lloc on els cavalls puguin rrelliscar o lesionar-se.

Si identifica algun tram del recorregut que pugui causar lesions als animals o que suposi un possible perill pels animals o les persones, el veterinari responsable del benestar dels animals informará el responsable de la festa, que haurà de prendre les mesures necessàries per garantir la seguretat del recorregut abans que comenci la festa.

Finalment, com a requisit obligatori, l'organització ha de garantir la presència d'aigua corrent i potable a la zona de concentració (és important que l'aigua no estigui en bidons per tal d'evitar el risc de contagis).

5) Recomanacions pròpies de la Federació